CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

| | |
|---|---|
| *Rodzaj dokumentu:* | **Zasady oceniania rozwiązań zadań** |
| *Egzamin:* | **Egzamin maturalny** |
| *Przedmiot:* | **Wiedza o społeczeństwie** |
| *Poziom:* | **Poziom rozszerzony** |
| *Formy arkusza:* | MWOP-R0-100, MWOP-R0-200, MWOP-R0-300, MWOP-R0-400, MWOP-R0-700, MWOP-R0-Q00 |
| *Termin egzaminu:* | 12 maja 2026 r. |
| *Data publikacji dokumentu:* | 26 czerwca 2026 r. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

*Uwaga. Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.*

## Zadanie 1.1. (0–1)

| **Wymagania określone w podstawie programowej**[1] | |
|---|---|
| **Wymagania ogólne** | **Wymagania szczegółowe** |
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 2) Zdający analizuje różnorodne postawy i zachowania społeczno-polityczne oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego.<br>(ZP) 7) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do interpretacji […] życia społecznego […].<br>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>(ZR) 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […], krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski […].<br>(ZP) 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […]. | (ZR) I. Człowiek w społeczeństwie.<br>3) Zdający […] wykazuje znaczenie komunikacji niewerbalnej w porozumiewaniu się.<br>(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>7) Zdający charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(SP) V. Nieletni wobec prawa.<br>1) Zdający rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych […].<br>(SP) X. Środki masowego przekazu.<br>3) Zdający wskazuje cele kampanii społecznych; analizuje materiały z wybranej kampanii tego rodzaju. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

*Typ 1.*: Wzmacnia przekaz gest ręki, który może kojarzyć się z chęcią zatrzymania zjawiska przemocy, tym bardziej że gest ten jest w lewym dolnym rogu plakatu.
*Typ 2.*: Wzmacnia przekaz grymas na twarzy, który może kojarzyć się z obawą, ze strachem czy z napięciem, związanymi ze zjawiskiem przemocy.
*Typ 3.*: Wzmacniają przekaz zmrużone oczy, które mogą kojarzyć się z obawą czy ze strachem, związanymi ze zjawiskiem przemocy.

[1] **Załącznik nr 3** do rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2024, poz. 1019).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 1.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający analizuje różnorodne postawy i zachowania […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] popularnonaukowych […]. | (ZR) I. Człowiek w społeczeństwie.<br>3) Zdający […] wykazuje znaczenie komunikacji niewerbalnej w porozumiewaniu się. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**
*Typ 1.*: komunikacja niewerbalna
*Typ 2.*: mowa ciała

## Zadanie 2.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego oraz procesy społeczne […].<br>2) Zdający analizuje różnorodne postawy i zachowania […].<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.<br>(ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>6) Zdający rozpoznaje różne aspekty […] problemów życia codziennego […]. | (ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>9) Zdający charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>3) Zdający charakteryzuje role społeczne człowieka w związku z jego przynależnością do różnych grup społecznych […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Konflikt ról społecznych to sytuacja, w której niemożliwe dla jednostki staje się pogodzenie ze sobą obowiązków i oczekiwań wynikających z odgrywania kilku ról społecznych.
W sytuacji przedstawionej w tekście mamy do czynienia z trudną do pogodzenia rolą córki (i wynikającymi z niej obowiązkami wobec starzejących się rodziców) oraz ze zobowiązaniami czy z aspiracjami osoby aktywnej zawodowo.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 2.2. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>1) Zdający wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego […]. | (ZR) I. Człowiek w społeczeństwie.<br>2) Zdający wyjaśnia, czym jest postawa oraz przedstawia uwarunkowania procesu kształtowania i zmiany postaw.<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>5) Zdający wyjaśnia charakter procesu socjalizacji; podaje przykłady wpływu społecznego w różnych dziedzinach życia; analizuje przypadki […] konformizmu […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – wybranie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
B

## Zadanie 3.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego oraz procesy społeczne […] we współczesnym świecie.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […]. | (ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>1) Zdający podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej.<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>5) Zdający wyjaśnia charakter procesu socjalizacji […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
PF

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 3.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>1) Zdający wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […]. | (ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>1) Zdający podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej.<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>2) Zdający […] wyjaśnia problemy związane z realizacją różnych funkcji rodziny […].<br>(SP) II. Rodzina.<br>2) Zdający analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych uzasadnień.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Funkcja kulturalna – Podsuwanie odpowiednich książek, bogate słownictwo używane w domu / ogłada wyniesiona z domu.
Funkcja stratyfikacyjna – Sukcesy edukacyjne są zależne od statusu społecznego rodziców.

## Zadanie 4.1. (0–2)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego […]. | (ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna.<br>6) Zdający charakteryzuje cele i działania związków zawodowych […]; przedstawia związki zawodowe funkcjonujące współcześnie w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie.<br>1) Zdający przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych […]. |

**Zasady oceniania**
2 pkt – podanie poprawnej nazwy oraz sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
1 pkt – podanie poprawnej nazwy ALBO sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Nazwa – związek zawodowy
Uzasadnienie –
*Typ 1.*: Organizacje działają w interesie jakiejś kategorii społecznej (tu: pracowników) i nie są nastawione na zysk. To jest typowe dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.
*Typ 2.*: Organizacje są niezależne od państwa, a określa się, że podmioty społeczeństwa obywatelskiego działają w sferze między rodziną a państwem.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 4.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […].<br>5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) IX. Sprawowanie władzy w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>7) Zdający przedstawia politykę państwa na rynku pracy w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>7) Zdający przedstawia podstawowe metody rozwiązywania konfliktów (mediacja, negocjacje, arbitraż) […].<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

PF

## Zadanie 5.1. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […]. | (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie.<br>9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

*Typ 1.*: Deklarujący głosowanie w wyborach znacznie częściej niż deklarujący brak takiego udziału wskazują na poczucie wpływu na sprawy kraju – 60% wobec 21%.
*Typ 2.*: Deklarujący głosowanie w wyborach znacznie rzadziej niż deklarujący brak takiego udziału wskazują na brak poczucia wpływu na sprawy kraju – 35% wobec 74%.
*Typ 3.*: Wśród osób biorących udział w wyborach dominuje przekonanie o wpływie na sprawy w kraju (60%), a wśród osób, które nie głosowały, aż 74% nie ma takiego przekonania.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 5.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego. | (ZR) X. Kontrola władzy.<br>4) Zdający wyjaśnia funkcje opozycji politycznej w systemie politycznym; przedstawia procedury, które służą opozycji do kontroli działań rządu.<br>(SP) X. Środki masowego przekazu.<br>4) Zdający […] znajduje […] komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje […] wyniki takich badań.<br>(SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>4) Zdający […] wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej; […] wykazuje, że konkurują one w życiu publicznym […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Argument –
*Typ 1.*: Elektorat Nowej Lewicy charakteryzuje się najwyższym poczuciem wpływu na sytuację w kraju.
*Typ 2.*: Elektorat Koalicji Obywatelskiej charakteryzuje się wyższym poczuciem wpływu na sytuację w kraju niż elektoraty obu ugrupowań opozycyjnych.
Kontrargument – Elektorat Trzeciej Drogi charakteryzuje się niższym poczuciem wpływu na sytuację w kraju niż elektorat opozycyjnej Konfederacji.

## Zadanie 5.3. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […]. | (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie.<br>9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […].<br>(SP) X. Środki masowego przekazu.<br>4) Zdający […] znajduje […] komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

PP

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 6.1. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […]. | (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie.<br>7) Zdający krytycznie analizuje przekazy medialne […].<br>(SP) X. Środki masowego przekazu.<br>2) Zdający […] odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne wybranie dwóch zdań.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
6, 7

## Zadanie 6.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>4) Zdający dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego […]. | (ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna.<br>13) Zdający krytycznie analizuje przekazy medialne; wyjaśnia podstawowe mechanizmy manipulacji wykorzystywane w mediach […].<br>15) Zdający wykazuje rolę mediów społecznościowych w życiu politycznym we współczesnym świecie.<br>(SP). V. Nieletni wobec prawa.<br>2) Zdający przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych wyjaśnień.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
„Facebook” – Zagrożona jest prywatność użytkowników (np. wyciek danych), szczególnie niebezpieczne może być uzyskiwanie personaliów użytkowników przez służby państw niedemokratycznych.
„Telegram” – Wskutek strategii Durowa serwis może przyciągać element niepożądany społecznie, np. terrorystów, którzy do momentu skazania mają zapewnioną anonimowość. Serwis zatem nie ułatwia pracy organom ścigania.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 7.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […].<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […]. | (ZR) II. Różnorodność kulturowa.<br>7) Zdający […] analizuje religijność we współczesnym społeczeństwie polskim […].<br>(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego.<br>4) Zdający przedstawia elementy dziedzictwa kulturowego etnicznej grupy mniejszościowej w Rzeczypospolitej Polskiej (mniejszości narodowe i etniczne […]).<br>(SP). VIII. Wspólnoty narodowe / etniczne i ojczyzna.<br>4) Zdający wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne […] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

Argument –
*Typ 1.*: Zaznaczony na mapie odsetek wiernych Kościoła prawosławnego występuje w powiatach (głównie woj. podlaskiego), w których w zwartych skupiskach zamieszkuje mniejszość białoruska.
*Typ 2.*: W powiatach na ziemiach uzyskanych w wyniku II wojny światowej, do których przesiedlano w wyniku akcji Wisła Ukraińców i Łemków, jak również w Przemyślu, zaznaczono na mapie odsetek wiernych Kościoła greckokatolickiego.

Kontrargument –
*Typ 1.*: Na mapie zaznaczono w powiatach Śląska Cieszyńskiego i Mazur odsetek wiernych Kościoła ewangelicko-augsburskiego, a te tereny są w znakomitej większości zamieszkane przez ludność etnicznie polską albo przez ludność deklarującą przynależność do mniejszościowych grup etnicznych o nieuregulowanym statusie [osoby o identyfikacjach: śląsko-cieszyńskiej, śląskiej, góralskiej (Górale śląscy), mazurskiej].
*Typ 2.*: Na mapie zaznaczono powiaty z widocznym odsetkiem mariawitów, a zatem osób, których religia jest wyznawana przez osoby etnicznie polskie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 7.2. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł. | (ZR) II. Różnorodność kulturowa.<br>7) Zdający […] analizuje religijność we współczesnym społeczeństwie polskim […].<br>(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie.<br>3) Zdający przedstawia funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej kościoły i inne związki wyznaniowe. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

PF

## Zadanie 8.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZP) 1) Zdający wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego […].<br>(ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego […].<br>(ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>5) Zdający diagnozuje problemy społeczno-polityczne […] oraz ocenia wybrane rozwiązania tych problemów […]. | (ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>7) Zdający charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZR) IX. Sprawowanie władzy w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>8) Zdający przedstawia działania państwa w sferze polityki prorodzinnej w Rzeczypospolitej Polskiej i dokonuje analizy tej polityki.<br>(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo.<br>2) Zdający charakteryzuje […] współczesne typy rodziny […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

*Typ 1.*: Wydłużenie urlopu rodzicielskiego z możliwością wykorzystania wyłącznie przez ojców może prowadzić do ich większego zaangażowania w czynności związane z opieką nad dzieckiem.
*Typ 2.*: Model partnerski rodziny zakłada, że małżonkowie w równym stopniu zajmują się domem i dziećmi, jak również że w równym stopniu pracują zawodowo. Wydłużenie urlopu rodzicielskiego z możliwością wykorzystania wyłącznie przez ojców może prowadzić do wyrównania między małżonkami obowiązków związanych z zajmowaniem się dzieckiem.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 8.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością interpretacji innych źródeł […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>3) Zdający analizuje i wyjaśnia złożone problemy społeczne, polityczne […]. | (ZR) IX. Sprawowanie władzy w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>9) Zdający wykazuje aktualność kwestii „starzenia się społeczeństwa”; […] wyjaśnia zasadę solidaryzmu społecznego w ubezpieczeniach społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>1) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Solidarność międzypokoleniowa w kontekście systemu emerytalnego oznacza, że emerytury są finansowane ze składek pracujących. Zmniejszenie się liczby aktywnych zawodowo i zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym może doprowadzić do załamania systemu emerytalnego, do jego niewydolności lub do wypłacania niższych świadczeń.

## Zadanie 8.3. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […]. | (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>8) Zdający porównuje sytuację jednostki wynikającą z różnych form zatrudniania: umowa o pracę […].<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

*Kodeks pracy*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 8.4. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.<br>5) Zdający wyjaśnia […] funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. | (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>5) Zdający wyjaśnia zależności między prawem unijnym i krajowym. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Państwo musi stworzyć krajowe przepisy prawne, za których pośrednictwem dokona implementacji dyrektywy do polskiego systemu prawnego.

## Zadanie 9.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający […] charakteryzuje zasady i formy demokracji […].<br>3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>1) Zdający charakteryzuje zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (demokratycznego państwa prawnego, unitarnej formy państwa, zwierzchnictwa narodu, […] pluralizmu, decentralizacji […]) […].<br>(SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>2) Zdający wyjaśnia zasadę suwerenności narodu […].<br>4) Zdający wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego […].<br>6) Zdający wyjaśnia zasadę państwa prawa […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne przyporządkowanie trzech artykułów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

A. Art. 4.1.
B. Art. 11.
C. Art. 7.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zadanie 9.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.<br>(ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) VIII. Modele sprawowania władzy.<br>9) Zdający przedstawia ustroje terytorialno-prawne we współczesnych państwach demokratycznych – wyjaśnia podział na państwa unitarne i złożone […].<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>1) Zdający charakteryzuje zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (demokratycznego państwa prawnego, unitarnej formy państwa, zwierzchnictwa narodu, […] pluralizmu, decentralizacji […]) […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wybranie przepisu i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Przepis – art. 3.
Uzasadnienie – Państwo jednolite jest przeciwieństwem państwa złożonego, którego rodzajem jest federacja. / Unitarny ustrój terytorialno-prawny jest sprzeczny z ustrojem federalnym.

**Zadanie 10.1. (0–1)**

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający […] charakteryzuje zasady i formy demokracji […].<br>3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>2) Zdający charakteryzuje formy demokracji bezpośredniej […].<br>8) Zdający przedstawia organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu […] w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(SP) VI. Społeczność lokalna.<br>3) Zdający wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście […]) […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

1. bezpośredniej
2. Rada Miasta (Płocka)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 10.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>5) Zdający wyjaśnia […] funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>4) Zdający wskazuje zależności między rozporządzeniami a ustawami oraz zarządzeniami a uchwałami (w przypadku aktów prawa miejscowego) w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>2) Zdający przedstawia źródła prawa w Rzeczypospolitej Polskiej […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Rozstrzygnięcie – Nie
Uzasadnienie –
*Typ 1.*: Do aktów prawa miejscowego zaliczamy akty prawne obowiązujące wyłącznie na określonym obszarze Polski, np. gminy czy powiatu.
*Typ 2.*: W tym przypadku mamy do czynienia z ustawą, czyli źródłem powszechnie obowiązującego prawa na terenie całej Polski.
*Typ 3.*: Akty prawa miejscowego nie są publikowane w Dzienniku Ustaw RP.

## Zadanie 10.3. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający wyjaśnia, jak są przeprowadzane powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(SP) IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie.<br>4) Zdający przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Przykładowa odpowiedź**
Rozstrzygnięcie – Nie
Uzasadnienie –
*Typ 1.*: Tabela podaje ogólną liczbę mieszkańców Płocka, a nie – liczbę mieszkańców miasta mających czynne prawo wyborcze do organu stanowiącego tej jednostki.
*Typ 2.*: Dane w tabeli nie uwzględniają kryterium wieku i obywatelstwa, a więc nie jest możliwe wskazanie liczby osób, od której należy wyliczyć procent, o którym mowa w art. 4.

## Zadanie 11.1. (0–2)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową […].<br>(ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.<br>(ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) VII. Rywalizacja o władzę.<br>8) Zdający analizuje argumenty na rzecz […] proporcjonalnego […] systemu wyborczego; przedstawia rozwiązania prawne w systemie proporcjonalnym sprzyjające […] stabilności rządu.<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] na przykładzie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej porównuje ordynację proporcjonalną i większościową; analizuje potencjalne wady i zalety każdego z tych systemów wyborczych […]. |

**Zasady oceniania**
2 pkt – podanie poprawnej nazwy oraz poprawne sformułowanie wady i zalety.
1 pkt – podanie poprawnej nazwy oraz poprawne sformułowanie wady ALBO podanie poprawnej nazwy oraz poprawne sformułowanie zalety, ALBO poprawne sformułowanie wady i zalety.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Nazwa: Próg wyborczy / klauzula zaporowa
Zaleta: Próg wyborczy jest stosowany w celu powstrzymania procesu rozdrobnienia politycznego izby pierwszej parlamentu, a zatem w rezultacie wzmacnia stabilność rządu.
Wada: Próg wyborczy doprowadza do tego, że nie przydziela się mandatów ugrupowaniom o mniejszym poparciu, a to ogranicza reprezentatywność parlamentu.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 11.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […].<br>3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego.<br>5) Zdający analizuje stan przestrzegania praw mniejszości narodowych […] w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający wyjaśnia, jak są przeprowadzane powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona.<br>4) Zdający przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych […] w Rzeczypospolitej Polskiej. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

W wyborach do Sejmu RP zwolnione z progu wyborczego są komitety wyborcze utworzone przez wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach mniejszości narodowych.

## Zadanie 12.1. (0–2)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego, krytycznie je analizuje […]. | (ZR) VII. Rywalizacja o władzę.<br>9) Zdający porównuje typy systemów wyborczych […].<br>(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy.<br>2) Zdający przedstawia, odwołując się do współczesnych przykładów, typologie współczesnych monarchii […].<br>4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – […] semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej) […].<br>9) Zdający […] wyjaśnia podział na państwa unitarne i złożone […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
2 pkt – sformułowanie trzech poprawnych argumentów.
1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**
– Francja jest republiką, a państwo z materiału źródłowego to monarchia / We Francji jest prezydent, a w państwie z materiału źródłowego – król.
– Francja jest państwem unitarnym, a państwo z materiału źródłowego to federacja.
– We Francji izba pierwsza parlamentu jest wybierana w wyborach większościowych, a nie – jak w państwie z materiału źródłowego – w wyborach proporcjonalnych.
– We Francji skład izby drugiej parlamentu odnawiany jest w połowie co 3 lata, a nie – jak w państwie z materiału źródłowego – w całości co 4 lata.
– We Francji także nie ma mandatu imperatywnego, niemniej konstytucja określa, że izba druga – inaczej niż w państwie z materiału źródłowego – zapewnia reprezentację wspólnot terytorialnych.

## Zadanie 12.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.<br>(ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego, krytycznie je analizuje […]. | (ZR) VIII. Modele sprawowania władzy.<br>4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki (na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki) i semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej).<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>4) Zdający przedstawia […] instytucje mandatu wolnego i immunitetu […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
PF

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 12.3. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.<br>(ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) VIII. Modele sprawowania władzy.<br>4) Zdający charakteryzuje systemy polityczne oparte na współpracy legislatywy i egzekutywy – parlamentarno-gabinetowy […] i kanclerski […].<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>4) Zdający przedstawia procedury powoływania i odwoływania Rady Ministrów, używając określeń: wotum zaufania, konstruktywne wotum nieufności, wotum nieufności […]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wyjaśnienie różnicy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

*Typ 1.*: Wotum nieufności to inicjatywa izby parlamentu, natomiast wotum zaufania – rządu, czy też jego szefa.
*Typ 2.*: Wotum nieufności to inicjatywa opozycji parlamentarnej, natomiast wotum zaufania – tworzących rząd.

## Zadanie 13.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>5) Zdający […] analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>6) Zdający rozpoznaje przypadki […] łamania prawa […]. | (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>11) Zdający stosuje w analizie przypadku podstawowe instytucje prawa karnego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>12) Zdający przedstawia kary […] unormowane w […] Kodeksie karnym w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Przykładowa odpowiedź**
Rozstrzygnięcie – Nie
Uzasadnienie – Zenon Zecki nie zdołał popełnić przestępstwa, ale usiłował tego dokonać, co jest karalne zgodnie z art. 13, a wymiar kary jest taki, jak przewidziano za dane przestępstwo (art. 14.).

## Zadanie 13.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>11) Zdający stosuje w analizie przypadku podstawowe instytucje prawa karnego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>13) Zdający podaje przykłady przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego i prywatnego w Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia rolę […] oskarżyciela posiłkowego.<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.<br>10) Zdający przedstawia przebieg postępowania karnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
PF

## Zadanie 14.1. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZP) I. Wiedza i rozumienie.<br>4) Zdający wyjaśnia specyfikę praw i wolności człowieka […]. | (ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona.<br>4) Zdający wymienia „zasady ogólne” i katalog praw człowieka określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(SP) IV. Prawa człowieka.<br>5) Zdający wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
1 pkt – wybranie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
C

## Zadanie 14.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>6) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka […].<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych.<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>6) Zdający rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego […]. | (ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja.<br>11) Zdający analizuje kwestię pojmowania równości […].<br>(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa.<br>12) Zdający […] rozważa dylematy związane z prawami socjalnymi i sposobem ich realizacji przez państwo. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Interpelacja dotyczy odmiennego, wspierającego traktowania osób niepełnosprawnych, kobiet w ciąży i matek z dziećmi. Z tekstu wynika, że różnicowanie w uprawnieniach jednakowych grup jest niedopuszczalne, ale w tym przypadku mamy dwie różne kategorie – tych, którzy wymagają wspierającego traktowania (bo mają określoną cechę czy właściwość), oraz resztę społeczeństwa (czyli osoby niemające tych cech czy właściwości).

## Zadanie 15.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] tekstów z zakresu nauk społecznych. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>2) Zdający przedstawia zmiany w międzynarodowym ładzie politycznym i gospodarczym w XXI w.<br>7) Zdający wykazuje, że regionalne mocarstwa niezachodnie (Chińska Republika Ludowa […]) działają w kierunku wzmocnienia własnej pozycji międzynarodowej […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne wyjaśnienie różnicy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Autor tekstu 1. postrzega ekspansję Chin jako zagrożenie dla ładu światowego (wzrasta ryzyko konfliktu), autor tekstu 2. uważa natomiast, że Chiny nie dążą do konfrontacji, a ich rozwój jest szansą dla rozwoju gospodarczego czy naukowego innych państw.

## Zadanie 15.2. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>1) Zdający rozróżnia typy ładów międzynarodowych (monocentryczny, dwubiegunowy, policentryczny), odwołując się do historii XX i XXI w.; przedstawia na przykładach znaczenie supermocarstw dla funkcjonowania tych ładów. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**
*Typ 1.*: W tekście 1. mamy podkreślony opis ładu postzimnowojennego, przedstawionego jako ład monocentryczny z naczelną rolą USA. Bezpośrednio po II wojnie światowej mieliśmy ład dwubiegunowy (USA i ZSRR jako wiodące mocarstwa), zwany też zimnowojennym.
*Typ 2.*: W tekście 1. jest mowa o dwóch mocarstwach: o USA i o Chinach, ale z dominującą rolą Waszyngtonu. Bezpośrednio po II wojnie światowej mieliśmy ład dwubiegunowy z USA i z ZSRR jako mocarstwami wiodącymi.

## Zadanie 16.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego […]. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>5) Zdający przedstawia mechanizmy i działania, które zmniejszają […] dysproporcje pomiędzy państwami o różnym poziomie PKB i różnej jego strukturze.<br>23) Zdający przedstawia cele działania: Światowej Organizacji Zdrowia […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
Światowa Organizacja Zdrowia

## Zadanie 16.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk […] w perspektywie globalnej […].<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>3) Zdający analizuje […] problemy społeczne, polityczne i wyzwania globalne […]. | (ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne.<br>7) Zdający charakteryzuje wybrany problem życia społecznego […].<br>(SP) XII. Sprawy międzynarodowe.<br>4) Zdający formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – poprawne sformułowanie argumentu i kontrargumentu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Argument – Częsta umieralność matek przy porodzie jest problemem w Afryce, Azji Południowej oraz Ameryce Łacińskiej, a więc na globalnym Południu.
Kontrargument – Palenie jest częstszą przyczyną zgonów w Ameryce Północnej i wielu państwach Europy (państwach globalnej Północy) niż w państwach globalnego Południa.

## Zadanie 16.3. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego […]. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>5) Zdający przedstawia mechanizmy i działania, które zmniejszają […] dysproporcje pomiędzy państwami o różnym poziomie PKB i różnej jego strukturze.<br>14) Zdający wyjaśnia pojęcia pomocy humanitarnej, współpracy rozwojowej […]; podaje ich przykłady z różnych części świata, oceniając ich skuteczność […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Pomoc rozwojowa zakłada poprawę systemu opieki medycznej oraz dostępu do niej (m.in. budowa szpitali, dostęp do lekarzy i zabiegów, edukacja prozdrowotna), co przyczyni się do eliminacji problemów ze zdrowiem.

## Zadanie 17.1. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […]. | (ZR) XIV. Integracja europejska.<br>5) Zdający przedstawia zadania […] Parlamentu; wyjaśnia kwestię legitymizacji [tej] instytucji.<br>(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.<br>9) Zdający przedstawia najważniejsze instytucje Unii Europejskiej: […] Parlament […]. |

**Zasady oceniania**
1 pkt – wybranie poprawnej nazwy i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Nazwa instytucji – Parlament Europejski
Uzasadnienie – Tylko jego członkowie (eurodeputowani) są wybierani w powszechnych wyborach bezpośrednich.

## Zadanie 17.2. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. | (ZR) XIV. Integracja europejska.<br>6) Zdający przedstawia podział kompetencji pomiędzy Komisją i Radą […].<br>(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.<br>9) Zdający przedstawia najważniejsze instytucje Unii Europejskiej: Komisję […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**
1 pkt – wybranie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**
Komisja (Europejska)

## Zadanie 17.3. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. | (ZR) XIV. Integracja europejska.<br>3) Zdający przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej (w aspekcie gospodarczym – od wspólnego rynku do unii gospodarczo-walutowej) i najważniejsze postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej […].<br>(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.<br>9) Zdający przedstawia najważniejsze instytucje Unii Europejskiej: Radę, […] Radę Europejską […]. |

**Zasady oceniania**
2 pkt – wybranie dwóch poprawnych nazw i sformułowanie poprawnych uzasadnień.
1 pkt – wybranie poprawnej nazwy i sformułowanie poprawnego uzasadnienia ALBO wybranie dwóch poprawnych nazw.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**
Nazwa instytucji 1. – Rada Europejska
Uzasadnienie – Wchodzą w jej skład szefowie rządów lub głowy państw członkowskich.
Nazwa instytucji 2. – Rada
Uzasadnienie – Wchodzą w jej skład właściwi ministrowie państw członkowskich.

*Uwaga. Uznaje się także nazwę Europejski Bank Centralny, wraz z uzasadnieniem wskazującym, że większość członków jego dwóch głównych organów to prezesi banków centralnych państw członkowskich (w Radzie Prezesów EBC jest 21 prezesów banków centralnych państw strefy euro na 27 członków tej Rady; w Radzie Ogólnej EBC jest 27 prezesów banków centralnych państw członkowskich UE na 29 członków tej Rady).*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zadanie 18.1. (0–2)**

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […]. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>1) Zdający rozróżnia typy ładów międzynarodowych (monocentryczny, dwubiegunowy, policentryczny), odwołując się do historii XX i XXI w. […].<br>22) Zdający […] wykazuje zmieniającą się rolę [Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego] od lat 90. XX w.<br>(ZR) XV. Polska polityka zagraniczna.<br>1) Zdający […] wykazuje transformację celów, instrumentów i treści polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w.<br>(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.<br>7) Zdający charakteryzuje […] organy Organizacji Narodów Zjednoczonych (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa […]) […].<br>11) Zdający przedstawia genezę i cele Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego […].<br>(SP) XII. Sprawy międzynarodowe.<br>3) Zdający przedstawia działalność Polski w Organizacji Narodów Zjednoczonych […] i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego. |

**Zasady oceniania**

2 pkt – podanie trzech poprawnych nazw państw i odpowiadających im numerów.
1 pkt – podanie trzech poprawnych nazw państw ALBO podanie dwóch poprawnych nazw państw i odpowiadających im numerów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

A. Polska / Rzeczpospolita Polska – 3.
B. Rosja / Federacja Rosyjska – 6.
C. Francja / Republika Francuska – 1.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

## Zadanie 18.2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.<br>(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […]. | (ZR) XIII. Ład międzynarodowy.<br>7) Zdający wykazuje, że regionalne mocarstwa niezachodnie ([…] Federacja Rosyjska […]) działają w kierunku wzmocnienia własnej pozycji międzynarodowej […].<br>9) Zdający przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w nieunijnej części Europy; lokalizuje je, wyjaśnia ich […] konsekwencje.<br>22) Zdający […] wykazuje zmieniającą się rolę [Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego] od lat 90. XX w. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Bezpośrednie sąsiedztwo Finlandii z Rosją, z czym wiąże się także historia konfliktów między tymi państwami, po ataku Rosji na Ukrainę skłoniło Finlandię do poszukiwania sposobów zwiększenia bezpieczeństwa państwa i równowagi w regionie, m.in. poprzez dążenie do przystąpienia do NATO.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zadanie 19. (0–5)**

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| (ZR) I. Wiedza i rozumienie.<br>5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.<br>(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] oraz interpretacji innych źródeł […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>6) Zdający rozpoznaje przypadki […] łamania prawa oraz wybiera odpowiednie mechanizmy dochodzenia tych praw.<br>(ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie.<br>5) Zdający korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza pisma do organów władz. | (ZR) X. Kontrola władzy.<br>6) Zdający przedstawia zasady organizacji i funkcjonowania władzy sądowniczej.<br>(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>9) Zdający przedstawia podstawowe zasady postępowania cywilnego; pisze pozew w sprawie cywilnej.<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>9) Zdający przedstawia strukturę sądownictwa powszechnego […] w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>3) Zdający […] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne.<br>4) Zdający wyjaśnia podstawowe instytucje prawne […] prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej […].<br>7) Zdający przedstawia przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; analizuje kazus z zakresu prawa cywilnego […]. |

**Zasady oceniania**

5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych oraz o właściwej konstrukcji.

4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo oraz o właściwej konstrukcji.

3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo.

2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną w pełni jedną kategorią elementów składowych.

1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną częściowo jedną kategorią elementów składowych.

0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanej kategorii elementów składowych ALBO brak rozwiązania.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Kategorie elementów składowych:
1) właściwe podanie danych i nazw stron, nazwy pisma, nazwy szczebla sądu oraz miejsca sądu;
2) właściwie podanie nazwy wydziału sądu, wartości przedmiotu sporu, żądania oraz informacji o próbie pozasądowego rozwiązania sporu.

*Uwaga. Za właściwą konstrukcję uznaje się właściwe rozplanowanie pisma wraz z właściwą leksyką prawną.*

**Przykładowa odpowiedź**

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej
Wydział Cywilny
ul. Bukowa 5A,
41-700 Ruda Śląska

Powód:
Zofia Zygowicz (PESEL: 74050399966)
ul. Wiktora Gorzołki 100, 44-100 Gliwice

Pozwany:
Jan Janicki (PESEL: 54050199995)
prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą JanBud (NIP: 111-222-33-44)
ul. Jadwigi Śląskiej 38, 41-706 Ruda Śląska

Wartość przedmiotu sporu: 10 500 zł (słownie: dziesięć tysięcy pięćset złotych)

POZEW O ZAPŁATĘ

Wnoszę o:
– zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
– *przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność powoda*;
– *zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania*.

Oświadczam, że nie doszło do pozasądowego rozwiązania sporu, gdyż pozwany nie odpowiadał na próby kontaktu. Nie zapłacił także pieniędzy w związku z wezwaniem przedsądowym do pokrycia strat poniesionych przez powoda.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zadanie 20. (0–7)**

| Wymagania ogólne | Wymagania szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie.<br>(ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.<br>(ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.<br>(ZR) 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […].<br>(ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej.<br>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.<br>(ZR) 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie.<br>(ZR) 3) Zdający potrafi przedstawiać i uzasadniać poglądy odmienne od własnych.<br>(ZR) 4) Zdający wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi oraz rozważania różnych rozwiązań w obszarze społeczno-politycznym.<br>(ZP) 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych […].<br>(ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.<br>3) Zdający analizuje i wyjaśnia złożone problemy […] polityczne […].<br>4) Zdający dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.<br>IV. Komunikowanie i współdziałanie.<br>(ZR) 2) Zdający tworzy strategię argumentowania i przedstawia swoje stanowisko […], szanując odmienne poglądy.<br>(ZP) 1) Zdający rozwija umiejętność dyskutowania – formułuje, uzasadnia i broni własne stanowisko […]. | (ZR) VIII. Modele sprawowania władzy.<br>1) Zdający […] odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.<br>3) Zdający charakteryzuje systemy polityczne oparte na współpracy legislatywy i egzekutywy – parlamentarno-gabinetowy […] i kanclerski […]; wykazuje, że elementy tych systemów obowiązują w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki […] i semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki […]; wykazuje, że elementy drugiego z tych systemów obowiązują w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.<br>5) Zdający wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: […] w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa […]. |

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

**Zasady oceniania**

7 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
6 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu.
5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem w pełni i z dwoma – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu oraz o właściwej strukturze i logice wywodu, ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z dwoma – częściowo.
3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z jednym – częściowo.
2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym w pełni jednym aspektem tematu.
1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanym częściowo jednym aspektem tematu.
0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanego aspektu tematu ALBO brak rozwiązania.

Aspekty tematu:
1) charakterystyka kompetencji Prezydenta RP w obszarze wykonawczym i wobec innych organów egzekutywy;
2) charakterystyka kompetencji Prezydenta RP w obszarze prawodawczym i wobec legislatywy;
3) sformułowanie argumentów i kontrargumentów do opinii.

**Przykładowa odpowiedź**

Prezydent RP w myśl obowiązującej konstytucji jest głową państwa, ale jego kompetencje są szersze niż w typowym systemie parlamentarno-gabinetowym, nie ograniczają się tylko do kwestii ceremonialno-reprezentacyjnych. W obu tekstach wskazano jednak na niekonsekwencje w tej konstrukcji, porównując jego pozycję z systemem semiprezydenckim (tekst 1.) lub postulując zmiany w takim kierunku (tekst 2.). Osobiście nie jestem zwolenniczką zmian w tej konstrukcji, a przekonuje mnie do tego argument z ostatniego zdania tekstu 1. – obecnie pozycja Prezydenta RP jest odpowiednia, gdyż powoduje brak koncentracji władzy wykonawczej w jednym ośrodku.

Prezydent RP ma prawo inicjatywy ustawodawczej, ma też prawo weta ustawodawczego, które jest wetem zawieszającym, a do jego odrzucenia potrzebne jest 3/5 głosów w Sejmie RP. Zgodnie z tekstem 1. to mocna broń Prezydenta RP w sytuacji, gdy nie zgadza się z polityką rządu, którego popiera mniejsza niż 3/5 większość posłów na Sejm RP. W związku z tym, że Prezydent RP nie jest organem prawodawczym, nie uważam, by należało wyposażyć go – zgodnie z postulatem z tekstu 2. – w możliwość stałego wydawania rozporządzeń z mocą ustawy. Mamy w państwie trójpodział władzy oparty na współpracy różnych organów, a taka sytuacja mogłaby prowadzić do wykreowania w naszym państwie systemu z zachwianym podziałem władzy.

Prezydent może wydawać zarządzenia (bez kontrasygnaty), ale istnieją też akty urzędowe, które wymagają dla swej ważności kontrasygnaty premiera. Być może w tym względzie rację

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

ma D. Dudek, gdy twierdzi, że nie powinno się jej wymagać dla części aktów urzędowych Prezydenta RP (dla których jest wymagana dziś). Jednak taka zmiana wymagałaby zapewne wyposażenia Prezydenta RP w więcej kompetencji władczych. A te – jak wskazano w tekście 2. – należą do Rady Ministrów, która ma zadanie i obowiązek prowadzić politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej.

Rację ma D. Dudek, gdy uznaje, że Prezydent RP jest realnie „notariuszem" decyzji większości sejmowej w kwestii kreowania rządu (jego powołania czy dymisji). Jednak jest to typowe dla systemów parlamentarnych, a obecne także realnie w systemie półprezydenckim. Jedną z różnic między tym ostatnim systemem a systemem polskim jest fakt, że Rada Gabinetowa (czyli rząd obradujący pod przewodnictwem Prezydenta RP) nie ma uprawnień Rady Ministrów RP.

Ma też Prezydent RP niemało kompetencji wobec wskazanych w temacie organów władzy: może kierować orędzia do parlamentu, wyznacza dzień wyborów, pierwsze posiedzenia izb parlamentu, nominuje np. do Rady Bezpieczeństwa Narodowego, może skrócić kadencję Sejmu RP w określonych przypadkach. Tego typu kompetencje można uznać albo za ceremonialno-reprezentacyjne, albo za niebędące (jak wskazano w tekście 2.) kompetencjami władczymi. Jednak mamy też obszary polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w której polski prezydent ma kompetencje wykraczające poza te typy. Na przykład polityka zagraniczna jest sprawowana w Polsce przez Prezydenta RP, premiera i szefa MSZ. Wydaje się, że także w tym aspekcie głowa państwa polskiego może blokować inicjatywy rządowe (np. wobec nominacji ambasadorów), jednak przeniesienie takich uprawnień wyłącznie na Prezydenta RP dawałoby jego pełną decyzyjność w tym aspekcie, co nie wydaje się zgodne z moim stanowiskiem z pierwszego akapitu pracy. Podobnie rozpatrzyłabym sprawę polityki obronnej i bezpieczeństwa – tu też Prezydent jest np. zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP, ale za pośrednictwem szefa MON.

Zatem kompetencje Prezydenta RP w obszarze wykonawczym i prawodawczym nie są wcale tylko ceremonialno-reprezentacyjne. Umożliwiają one blokowanie decyzji, które głowie państwa się nie podobają, powodują konieczność szukania kompromisów z większością parlamentarną i rządem. Oczywiście, argumentem na rzecz tytułowej opinii jest kwestia „uporządkowania" ustrojowego (tekst 1.) czy likwidacji niekonsekwencji rozwiązań ustrojowych (tekst 2.). Niemniej ustrój „ćwierćprezydencki" (jak nazwano go w tekście 1.) się sprawdził i funkcjonuje według obowiązującej Konstytucji RP już prawie 30 lat.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/